

Activiteitenoverzicht 2024

Kunsten'92

Inhoud

Voorwoord	3	Thema's	44
Bijeenkomsten	6	1 Polarisatie	45
Politiek	27	2 Arbeidsmarkt, Makers en Fair Practice Code	46
1 Hoofdlijnenakkoord en kabinet	28	3 Arts in Health	48
2 Btw-verhoging	29	4 Bouwcultuur en ruimtelijke ordening	50
3 Tweede Kamer	32	5 Kunst x Wetenschap x Samenleving	51
4 Cultuurstelsel	33	6 Artikelenreeks KUNSTEN2030	52
Platforms	35	Communicatie & media	53
1 Taskforce culturele en creatieve sector	36	Kunsten '92	61
2 Platform duurzame cultuursector	37	1 Leden	62
3 Erfgoedplatform	38	2 Bestuur	67
4 Platform cultuureducatie en -participatie	40	3 Kantoor	76
5 Europaplatform	41	4 Codes	78
6 BKNL	42	Colofon	89

Voorwoord

Het voorwoord van het Activiteitenoverzicht 2024 moet natuurlijk gaan over 2024. Ik schrijf dit voorwoord echter op de dag dat we horen dat het btw-tarief van 9% voor kunst en cultuur behouden blijft. Dit heugelijke resultaat is mede een gevolg van het vele werk dat we in 2024 samen met talloze anderen hebben gedaan. Het behoud van het lage btw-tarief had niet gekund zonder solidariteit: binnen de culturele en creatieve sector, en ook met andere sectoren, die van de sport, boeken, evenementen, en media (en logies), die ook getroffen zouden worden door een btw-verhoging. Door samen op te trekken en door de steun van onze leden is het gelukt.

Er was meer in 2024. Het was bovenal het jaar waarin Kunsten '92 twee oud-voorzitters verloor. **Lennart van der Meulen** en **Jan Zoet**, twee mensen van grote betekenis voor de vereniging en het hele culturele veld. Beide voorzitters schonken veel vertrouwen aan de vereniging, het bestuur en het bureau. Zij hebben zich onafgebroken ingezet voor solidariteit binnen de culturele en creatieve sector.

Voorwoord

De besluiten van de Raad voor Cultuur, rijkscultuurfondsen en gemeenten die in 2024 werden gepubliceerd hadden impact op de culturele sector. De uitkomsten zorgden voor vreugde bij mensen die 'in' zijn en verdriet bij mensen die 'out' zijn. Ook bij leden van Kunsten '92. Wij constateerden dat de optelsom van deze besluiten laat zien dat er weeffouten zitten in het gesubsidieerde deel van het culturele bestel. Mede daarom hebben we in 2024 een begin gemaakt met voorstellen voor stelselverbeteringen.

Polarisatie was het woord van 2024. Verhardende meningen over levensovertuiging, seksuele voorlichting en genderidentiteit, en discriminatie en desinformatie leiden steeds vaker voor onprettige en onveilige werkomstandigheden. De cultuursector kan een veilige ruimte bieden en een belangrijke bijdrage leveren aan het bespreekbaar maken van gevoelige thema's en schurende waarden. Door naar elkaar te luisteren, je in te leven in de ander en ruimte te geven aan stemmen die weinig worden gehoord. Als sector kunnen we deze rol vervullen door die ruimte te creëren. Hiermee zijn we in 2024 gestart.

Voorwoord

Eind 2024 hebben we onder grote dank afscheid genomen van covoorzitter **Anne Breure**, die bijna negen jaar zeer actief en betrokken bestuurslid was, waarvan twee en een half jaar als covoorzitter. En er was meer, veel meer. Dat is allemaal te lezen in dit Activiteitenoverzicht 2024. We hopen van harte dat het plezier waarmee wij al deze activiteiten hebben uitgevoerd (en uitvoeren) overslaat op de lezer.

Astrid Weij

Directeur Kunsten '92

Bijeenkomsten

Werkbijeenkomst nieuw kabinet en nieuw cultuurstelsel

Utrecht 21 mei 2024

Kunsten '92 organiseerde een werkbijeenkomst voor haar leden en andere belangstellenden. Met in het vizier een nieuw kabinet, een uitgesteld cultuurdebat in de Tweede Kamer op 20 juni en op langere termijn een nieuw cultuurstelsel, was er veel gezamenlijk werk aan de winkel. In werksessies gingen we aan de slag met specifieke thema's uit het advies van de Raad voor Cultuur Toegang tot cultuur, zoals de wettelijke verankering en op het (ontbreken van) beleid rondom makers.

Opening door covoorzitters
Anne Breure en Jeroen Bartelse.
Foto: Kunsten '92

Werksessie 'Hoe gaat de wet eruit zien?'
Foto: Kunsten '92

Bijeenkomsten

Paradisodebat 'Onze Gemene Deler'

Amsterdam 1 september 2024

Tijdens het Paradisodebat met de titel 'Onze Gemene Deler' op 1 september stond de vraag centraal hoe burgers, makers, sector en medeoverheden zich gezamenlijk op moeten stellen in de nieuwe politieke realiteit. In tijden van schaarste dreigt verdeeldheid voor de culturele en creatieve sector en de maatschappij in de breedte. Onder leiding van **Nadia Moussaid** gingen we in gesprek. Deelnemers: **Rabiaâ Benlahbib** (Kunstfort Vijfhuizen & Creative Court), **Karlijn Benthem** (Theaterfestival Jonge Harten), **Peter Drenth** (gedeputeerde erfgoed & cultuur provincie Gelderland), **Marcelle Hendrickx** (wethouder cultuur gemeente Tilburg), **Valentijn Jeukendrup** (cellist en winnaar Prinses Christina Concours), **Laura Mentink** (kunstenaar en gespreksontwerper, o.a. voor The Turn Club), **Maxine Palit de Jongh** (toneelschrijver, theatermaker en dichter), **Ilana Rooderkerk** (Tweede Kamerlid en

Bijeenkomsten

10

woordvoerder cultuur | D66). **Flip Schüller** (advocaat, Prakken d'Oliveira), **Jonas Staal** (beeldend kunstenaar en lid van de Akademie van Kunsten), **Martijn van der Steen** (bestuurskundige en bestuurslid Nederlandse School voor Openbaar Bestuur), **Lisa Westerveld** (Tweede Kamerlid | GroenLinks-PvdA), **Nicolien van Vroonhoven** (Tweede Kamerlid en woordvoerder cultuur | NSC).

Covoorzitters Anne Breure en Jeroen Bartelse.
Foto: Jelmer de Haas

Jonas Staal
Foto: Jelmer de Haas

Karlijn Benthem
Foto: Jelmer de Haas

Maxine Palit de Jongh
Foto: Jelmer de Haas

Lisa Westerveld
Foto: Jelmer de Haas

Valentijn Jeukendrup bij het Paradisodebat 2024.
Foto: Jelmer de Haas

Bijeenkomsten

Makerscafé

Utrecht 4 november 2024

Het Makerscafé op 4 november, dat wij organiseerden samen met **De Creatieve Coalitie**, zoomde in op de positie van makers, mogelijkmakers, artiesten, kunstenaars en uitvoerenden. Zij vormen het hart van onze culturele en creatieve sector. Maar zien we dat hart ook terug in het overheidsbeleid en in de plannen voor het toekomstige bestel? Tijdens het Makerscafé stonden vragen centraal als: welke onderwerpen binnen het makersbeleid moeten we structureel meenemen in de brede lobby? En daarmee in het huidige beleid én in een nieuw cultuurstelsel?

Deelnemers aan het
Makerscafé 2024.
Foto's: Tanno Witkamp

Bijeenkomsten

Symposium en uitreiking van de BNG Erfgoedprijs 2024 *Weert 6 juni 2024*

Voor de BNG Erfgoedprijs 2024, met het thema *Post 65-erfgoed*, waren de gemeenten Apeldoorn, Nieuwegein en Nijmegen genomineerd. Tijdens het erfgoedssymposium en de feestelijke uitreiking van de BNG Erfgoedprijs 2024 in de Paterskerk in Weert werd Nijmegen tot winnaar uitgeroepen door de jury, bestaande uit voorzitter **Ina Adema** (Commissaris van de Koning in Noord-Brabant, voorzitter BNG Cultuurfonds), **Susan Lammers** (Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed), **Christian Pfeiffer** (Huizer Museum), **Karianne Vandenbroucke** (Natuurmonumenten), **Marielle Hendriks** (Erfgoedhuis Zuid-Holland), **Rabiaâ Benlahbib** (Kunstfort Vijfhuizen en Creative Court) en **Karlijn de Wild** (Rothuizen architecten).

▲ Winnaar, genomineerden en de jury: wethouder erfgoed Tobias van Elfferen van de winnende gemeente Nijmegen, wethouder erfgoed John van den Engelen van de genomineerde gemeente Nieuwegein en wethouder erfgoed Peter Messerschmidt van de genomineerde gemeente Apeldoorn.

Foto's: Carlo van Hout

Bijeenkomsten

Fair Practice Lab Fryslân

In nauwe samenwerking met de gemeente Leeuwarden en de provincie Fryslân is in 2024 in een Fair Practice Lab gewerkt aan het implementeren en bevorderen van de Fair Practice Code binnen de culturele sector in deze regio. Het Lab bestaat uit een start- en slotbijeenkomst, drie online colleges en intervisies. Al eerder waren in andere provincies en gemeentes dergelijke trajecten ingezet ter bevordering van de eigen werkpraktijk en de dialoog tussen overheden en organisaties.

Moderator Lene Grooten tijdens het Fair Practice Lab
Fryslân, in Westerkerk/Podium Explore te Leeuwarden.
Foto: Kunsten '92

Bijdragen aan bijeenkomsten

Bijdragen van Kunsten '92 aan bijeenkomsten van partners

Kenniscongres Eén Overheid

Utrecht 13 maart 2024

VSCD, VNPF en NAPK organiseerden het Kenniscongres 'Eén Overheid'. Doel van dit congres – voor de drie brancheorganisaties – was het begin markeren van een lobbytraject waarin hun visie en essentiële standpunten ten aanzien van een wettelijke verankering van de financiering voor de podiumkunsten vorm kregen.

Kunsten '92 was betrokken bij de inhoudelijke voorbereidingen.

EEN
OVERHEID

Van links naar rechts: Berend Schans (VNPF), Dian Hoelscher (VVTP), Gabbi Mesters (VSCD), Mirjam Terpstra (NAPK) en Margriet Colenbrander (Motel Mozaïque).

Foto: Kunsten '92

Kunsten'92

Bijdragen aan bijeenkomsten

Key note bij tentoonstelling 'Kunst voor de Kost'

Dordrecht 19 april 2024

Directeur **Astrid Weij** verzorgde op 19 april een key note bij de opening van de tentoonstelling in het Dordrechts Museum 'Kunst voor de Kost. Over de kunstenaar als ondernemer in de 19de eeuw'.

Presentatie door Astrid Weij in het Dordrechts Museum.
Foto: Dordrechts Museum

Bijdragen aan bijeenkomsten

Werksessie over de Cultural Deal for Europe (CDEU)

Amsterdam 5 juni 2024

Aan de vooravond van de Europese Parlementsverkiezingen, organiseerde het Europaplatform van Kunsten '92 samen met **Culture Action Europe** en **European Cultural Foundation** een werksessie over de Cultural Deal for Europe (CDEU).

Werkconferentie Kunst x Wetenschap x Samenleving

Amsterdam 11 juni 2024

Kunstenaars, wetenschappers en maatschappelijke vertegenwoordigers leveren samen de ervaring, denk- en maakkracht die nodig is voor de toekomst van Nederland. Hoe dit vorm dient te krijgen stond centraal op de werkconferentie Kunst x Wetenschap x Samenleving (KxWxS). KxWxS is een initiatief van **Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen, De Jonge Akademie, Akademie van Kunsten, Waag Futurelab** en **Kunsten '92**.

Break-out sessie tijdens de Werkconferentie
Kunst x Wetenschap x Samenleving.

Foto: Akademie van Kunsten

Bijdragen aan bijeenkomsten

Panel 'Social impact: emancipatie van kunst in het sociale domein'

Amsterdam 5 september 2024

Kunsten '92 werkte mee aan de inhoudelijke voorbereidingen van een panel tijdens NTF Pro 'Social impact: emancipatie van kunst in het sociale domein'. Astrid Weij nam ook deel aan dat panel. De focus lag op de nieuwste ontwikkelingen in de kunsten met een sociale impact. Welke kansen (en barrières) zijn er momenteel voor de kunsten in samenwerkingen met andere maatschappelijke domeinen?

Van links naar rechts: Moderator Maaïke Muis, Jet Bussemaker (voorzitter van de Raad voor Volksgezondheid & Samenleving), Marc Vlemmix (artistiek leider Marc Vlemmix Dance) en Astrid Weij.

Foto: Kunsten '92

Bijdragen aan bijeenkomsten

Conference on Fair Practice Culture

Kopenhagen 25 november 2024

In Kopenhagen vond de conferentie over Fair Practice Cultuur plaats. In navolging van Nederland is ook in Denemarken een discussie ontstaan over Fair Practice in de kunstensector. Sprekers op deze conferentie waren onder andere **Esther Gottschalk**, directeur van New Geneco en bestuurslid van Kunsten '92, en **Noud van de Rhee**, van Platform ACCT.

Conference hearing

FAIR →
PRACTICE
CULTURE

25.11.

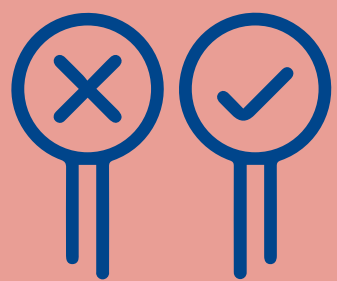
2024

KLUB

Linnésgade 25

Copenhagen

14:00 - 17:00

Politiek

1 | Hoofdpijnenakkoord en kabinet

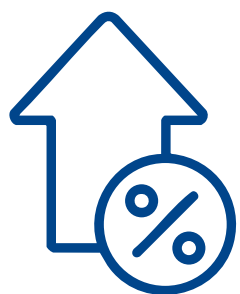
Een belangrijke politieke gebeurtenis in 2024 was de presentatie op 16 mei van het Hoofdpijnenakkoord door de vier formerende partijen. Kunsten '92 gaf diezelfde dag in een eerste reactie aan dat het akkoord – hoewel kunst en cultuur er nauwelijks in werden genoemd – een aantal maatregelen bevatte die grote impact hebben op de culturele en creatieve sector.

→ [Eerste reactie Kunsten '92 op het Hoofdpijnenakkoord](#)

Vervolgens is vlak voor Prinsjesdag een analyse gepresenteerd waaruit bleek dat verschillende voorgenomen maatregelen van het kabinet zorgen voor een negatief domino-effect op de kunst- en cultuursector met een financiële kaalslag van 350 miljoen euro. Het onderzoek was uitgevoerd in opdracht van private financiers, gemeenten en de kunst- en cultuursector, waaronder het Cultuurfonds en Kunsten '92.

→ [Onderzoek Impact op voorgenomen regeringsbeleid op kunst- en cultuursector](#)

2 | Btw-verhoging

29

Eén van de meest in het oog springende maatregelen in het [hoofdpijnenakkoord](#) was de voorgenomen verhoging van het btw-tarief op cultuur, sport, logies, boeken, nieuws en evenementen van 9% naar 21%. Vrijwel direct na 16 mei heeft Kunsten '92 een Bondgenootschap geformeerd met koplopers uit deze zes sectoren. De campagne startte met een paginagrote advertentie in landelijke dagbladen op 3 juni. Deze is financieel mogelijk gemaakt door verontruste cultuurliefhebbers. Een zichtbaar hoogtepunt van de campagne ([en bijbehorende website](#)) **'Geen hogere btw, want je belast er heel Nederland mee'** was een levensgrote kassabon aan de gevels van twee musea tijdens Prinsjesdag. Het tussenresultaat van intensief en zichtbaar gezamenlijk actievoeren was op 14 november de uitkomst van het debat in de Eerste Kamer over het Belastingplan 2025: minister Eelco Heinen (Financiën, VVD) verplichtte zich om samen met coalitie en oppositie te zoeken naar een alternatief voor de btw-verhoging op cultuur, boeken, sport en media. Inmiddels weten we dat in 2025 het kabinet zijn belofte uit november 2024 is nagekomen en de btw-verhoging van tafel is.

NOS 8 uur journal van 4 november over de actie van bekende Nederlanders bij de Tweede Kamer tegen de btw-verhoging, voorafgaand aan het Kamerdebat over het Belastingplan 2025.

Foto: Kunsten '92

Collectie van landelijke dagbladen met de paginagrote oranje advertentie tegen de btw-verhoging, op 3 juni.

Foto: NOS

NIEUWS

ABONNEREN

INLOGGEN

Binnenland
Buitenland
Politiek
Economie
Bizar
Wetens

Eelco Heinen, minister van Financiën, bij het Catshuis voor de ministerraad. © ANP

Btw-verhoging van de baan, minister 'IJzeren Heinen' door de pomp

Het kabinet zet de omstreden btw-verhoging vooralsnog in de ijskast. Om een blamage te voorkomen gaat het kabinet een alternatief zoeken om op die manier sportbeoefening, kranten, boeken en de cultuursector te kunnen sparen.

Het AD van 14 november over de belofte van het kabinet om een oplossing te zoeken.

De levensgrote kassabon aan de gevel van *Huis van het Boek* tijdens Prinsjesdag (17 september).

Foto: Kunsten '92

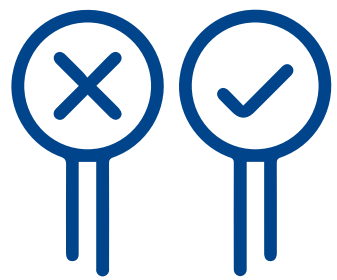
Groepsfoto van de actie tegen de btw-verhoging, op 4 november met BN'ers, vanuit sport, boeken, cultuur, media en evenementen.

Foto: Kunsten '92

Stills van de video 'Geen hogere btw, je belast er heel Nederland mee', uitgebracht op 3 juli.

Foto's: Kunsten '92

3 | Tweede kamer

32

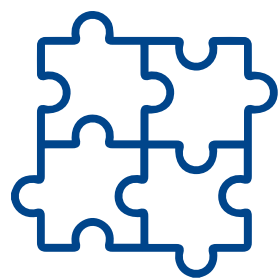
Naast brieven over de btw, ruimtelijke ordening en gezondheidszorg heeft Kunsten '92 in 2024 op twee momenten inbreng geleverd voor Commissiedebatten Cultuur in de Tweede Kamer.

→ Inbreng aan de Tweede Kamer voor het cultuurdebat op 11 april 2024

Met informatie over de culturele en creatieve sector, enkele urgente aandachtspunten en de bijdrage van de culturele en creatieve sector aan oplossingen voor maatschappelijke opgaven. Dit debat is uiteindelijk aangepast naar alleen een mediadebat.

→ Brief aan de Tweede Kamer voor het Wetgevend Overleg (WGO) cultuur op 11 november 2024

Hierin stelt Kunsten '92 de effecten voor cultuur van de verschillende kabinetsmaatregelen aan de orde.

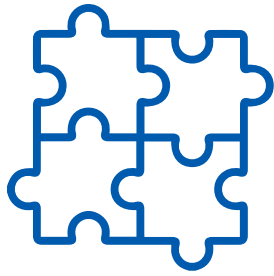
4 | Cultuurstelsel

33

→ 2025 - 2028 | Besluiten BIS en fondsen

In de zomer publiceerden zowel de Raad voor Cultuur en de rijkscultuurfondsen als gemeenten hun adviezen voor de cultuurnotaperiode 2025 - 2028. Deze adviezen hadden ingrijpende gevolgen voor een aantal organisaties.

In een [brief hebben Kunsten '92 en de Taskforce culturele en creatieve sector](#) aan minister Eppo Bruins van OCW gevraagd om zich in te spannen om deze gevolgen te voorkomen, aangezien de race om cultuursubsidies weinig duurzaam, tijdrovend en kostbaar is.

→ Na 2028 | Stelselherziening

Op 26 januari publiceerde de Raad voor Cultuur zijn advies over de toekomst van het cultuurbestel ([Toegang tot cultuur](#)). [Kunsten '92 reageerde](#) met een aantal suggesties voor fundamentele verbetering van het cultuurstelsel.

Door de wisseling van het kabinet kwam het advies echter in een compleet andere dynamiek terecht. In plaats van de gewenste € 200 miljoen extra, moest eerst een btw-verhoging op onder andere cultuur worden voorkomen.

Minister Eppo Bruins geeft de voorkeur aan gerichte verbeteringen in plaats van een grote hervorming. Dat wil de minister samen met het veld doen. Kunsten '92 heeft de minister aangeboden om hem bij die verbetering van het stelsel te ondersteunen met een vijfpuntenplan. Hiermee is in 2024 gestart. Het vijfpuntenplan zal in 2025 zijn beslag krijgen.

Platforms

1 | Taskforce culturele en creatieve sector

De Taskforce culturele en creatieve sector ontstond in 2020 als noodzakelijk overlegplatform in een periode van acute crisis, waarbij zowel gesubsidieerde als niet-gesubsidieerde organisaties zijn aangesloten. In de jaren daarna heeft de Taskforce zich ontwikkeld tot een bredere gesprekspartner binnen de sector en richting de politiek. De Taskforce is ook in 2024 actief als samenwerkingsverband dat maandelijks bijeenkomt om actuele politieke informatie uit te wisselen en tot gezamenlijke belangenbehartiging en/of initiatieven te komen waar nodig.

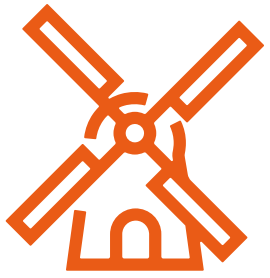
Zo is in 2024 onder meer gewerkt aan concrete acties rondom actuele urgente zaken als: btw, arbeidsmarkt, polarisatie, duurzaamheid, sociale veiligheid, verplichte acceptatie cash, indexatie, hoofdlijnenakkoord, miljoenennota en zero emissie zones. Eind 2024 heeft de taskforce zijn rol, doelstellingen en samenstelling opnieuw 'tegen het licht gehouden'; de uitwerking hiervan vindt in 2025 plaats.

2 | Platform duurzame cultuursector

Op 3 december is het Platform Duurzame Cultuursector van start gegaan. Deze werkgroep komt voort uit de samenwerking rondom ACTIE als Cultuur. Dat initiatief was opgezet door de Museumvereniging (Federatie Cultuur), Kunsten '92 en de Taskforce culturele en creatieve sector.

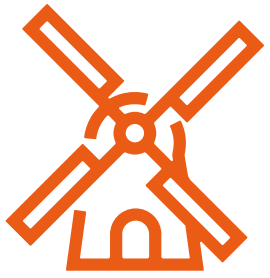
Het platform richt zich op het bundelen van kennis en op het gezamenlijk acteren rondom cultuur en duurzaamheid. Als eerste onderwerpen lagen de online consultatie op het ontwerp-Klimaatplan 2025-2035 en de ontwikkeling van een routekaart cultuur op tafel.

3 | Erfgoedplatform

Het Erfgoedplatform van Kunsten '92 is een informeel samenwerkingsverband om de positie van de erfgoedsector te versterken. De leden wisselen informatie uit en leveren gezamenlijke input voor verkiezingen (zowel landelijk, provinciaal als gemeentelijk), Kamerdebatten, en kabinetsformaties. Ook de jaarlijkse BNG Erfgoedprijs behoort tot de activiteiten.

Voor de nieuwe Tweede Kamerleden is in samenwerking met de **FIM** (Federatie Instandhouding Monumenten) en **Erfgoedvereniging Heemschut** een digitale [informatiebrochure](#) opgesteld over het belang en de maatschappelijke bijdrage van erfgoed, en over de wijze van financiering van de erfgoedsector.

3 | Erfgoedplatform

Om de woordvoerders erfgoed goed voor te bereiden op het Tweede Kamerdebat Erfgoed op 11 oktober voorzag het Erfgoedplatform hen van tevoren van uitgebreide suggesties voor hun inbreng in het debat.

Bij de BNG Erfgoedprijs 2024, met het thema *Post 65-erfgoed*, kwam de gemeente Nijmegen als winnaar uit de bus. Eerder in dit overzicht zijn het symposium en de uitreiking van de prijs uitgebreid aan bod gekomen.

4 | Cultuureducatie en -participatie

Het Platform cultuureducatie en -participatie van Kunsten '92 is een bundeling van krachten van een aantal belangrijke stakeholders/leden zoals LKCA, CJP, CultuurConnectie, Meer Muziek in de Klas, Kunstgebouw namens de CmK penvoerders, Theatergroep Playback en Kleinkunstig.

Doel is om aandachtspunten op het terrein van cultuureducatie en -participatie, ten behoeve van belangenbehartiging op te halen en in concrete actie/beleidsvoorstellen uit te werken. Het afgelopen jaar heeft de werkgroep zich onder meer beziggehouden met het bestuurlijk akkoord cultuurbeoefening waarin de rol en taken van het rijk, de provincies en de gemeenten werden uiteengezet. Daarnaast is het proces rond het nieuwe curriculum voor het primair en voortgezet onderwijs en de rol van het cultuuronderwijs daarin besproken. Ook de introductie van de MBO Cultuurkaart en de mogelijkheden die dat mee zich brengt voor de culturele instellingen is een onderwerp van gesprek geweest.

5 | Europaplatform

Het Europaplatform, opgericht door Kunsten '92, European Cultural Foundation (ECF), Culture Action Europe (CAE) en Europa Nostra, heeft als leden Nederlandse instellingen uit de culturele, creatieve en erfgoedsector. Doel is een krachtige vertegenwoordiging op Europees niveau vanuit deze sectoren.

In 2024 lag de focus voor een groot deel op de Europese verkiezingen op 6 juni, waarvoor in samenwerking met ECF en CAE in Pakhuis de Zwijger een evenement is georganiseerd. Hierbij werd de Cultural Deal for Europe onder de aandacht gebracht en zijn ambities voor cultuurbeleid op Europees niveau vanuit het Nederlandse perspectief gezamenlijk uitgewerkt. Deze ambities zijn in een brief bij de Nederlandse Europarlementariërs neergelegd. In de tweede helft van 2024 is meegewerkt aan de Europese belangenbehartiging door Culture Action Europe (CAE), waar Kunsten '92 lid van is, in aanloop naar hun jaarlijkse Policy Conversation. Ook was onze medewerker **Leanne Hoogwaerts**, bestuurslid van CAE aanwezig bij het jaarlijkse congres van CAE, in Malmö, Zweden.

Kunsten '92 is deelnemer aan BKNL, Beeldende Kunst Nederland: een informeel overleg van organisaties die opkomen voor het belang van de beeldende kunst in het algemeen en beeldend kunstenaars in het bijzonder. Alle schakels in de keten van instellingen en organisaties die daarbij betrokken zijn, zitten bij BKNL aan tafel: organisaties, van beeldend kunstenaars, musea, presentatieinstellingen, galeries, beurzen in Nederland en het kunstvakonderwijs.

In 2024 is een deel van de activiteiten die direct betrekking hebben op Fair Practice, zoals de Richtlijn Kunstenaarshonoraria, ondergebracht bij de ketentafel beeldende kunst. Dat is een programma van Platform ACCT: fairPACCT is gericht op het concretiseren van *fair pay* en *fair practice* in diverse deelsectoren in de culturele en creatieve sector. In principe zijn alle deelnemers van BKNL, afhankelijk van de agenda, ook beschikbaar voor de ketentafel.

Aangesloten bij BKNL: Platform BK, de Kunstenbond, Kunsten '92, Beroepsvereniging van Beeldende Kunstenaars (BBK), Nederlandse Galerie Associatie (NGA), Vereniging van Nederlandse Kunstbeurzen (VNKB), de belangenvereniging voor instellingen voor hedendaagse beeldende kunst in Nederland De Zaak Nu, Overleg Beeldende Kunstacademies (OBK), BOK (Beroeps Organisatie Kunstenaars) en de Museumvereniging.

Het Mondriaan Fonds, dat tot 2023 BKNL in een coördinerende rol heeft ondersteund, is toegehoord bij het overleg van BKNL.

Penvoerder in 2024 was **De Zaak Nu** en onafhankelijk voorzitter is **Marianne Versteegh**.

BEELDENDEN
KUNST
NEDERLAND

Thema's

1 | Polarisation

45

Kunsten '92 heeft twee keer deelgenomen aan Cathuis-sessies, die het kabinet Rutte IV op 13 mei en het kabinet Schoof op 12 november organiseerde over antisemitisme.

Mede als gevolg van enkele incidenten is Kunsten '92 in 2024 gesprekken gestart met het Verwey-Jonker Instituut, over een project gericht op het versterken van de weerbaarheid binnen de cultuursector. Het betreft het creëren van een blijvende ruimte waar ontmoeting en verbinding centraal staan. Dit is nodig omdat groeiende maatschappelijke spanning, verhardende meningen, antisemitisme en islamofobie, discriminatie en des-informatie soms tot onveilige en gevaarlijke werkomstandigheden leiden. Vooruitlopend hierop publiceerde Kunsten '92 een Algemene handreiking verstoringen culturele en creatieve sector. In 2025 wordt het project verder uitgevoerd.

2 | Arbeidsmarkt, makers en Fair Practice Code

Aan de ontwikkelingen in de culturele arbeidsmarkt, zoals bijvoorbeeld de wet DBA, is in 2024 in taskforceverband veelvuldig aandacht besteed. De noodzaak tot versterking van de positie van makers maakte vast onderdeel uit van onze brieven aan de Tweede Kamer (voor debatten) en van onze reacties op het hoofdlijnenakkoord en de miljoenennota. Ook de werk-bijeenkomst op 21 mei stond gedeeltelijk in het teken van makers en op 4 november was het eerder genoemde Makerscafé. Kunsten '92 vindt dat makersbeleid een van de kernpunten van het (toekomstige) cultuurbeleid en -stelsel moet zijn.

2 | Arbeidsmarkt, makers en Fair Practice Code

Kunsten '92 zet zich onverminderd in voor het project doorontwikkeling en implementatie in het veld van de Fair Practice Code. In 2024 hebben wederom veel culturele organisaties het Fair Practice Lab doorlopen en is verder gewerkt aan de ontwikkeling van de Fair Practice Gids, een tool voor particuliere- en rijksfondsen om fair pay te implementeren. In opdracht van Kunsten '92 en het Nederlands Filmfonds is een onderzoek naar eerlijke betaling in de AV-/filmsector uitgevoerd. De resultaten van het onderzoek worden in 2025 verwacht. Na een bijeenkomst over de FPC in Brussel op 16 mei 2024 is de Europese samenwerking verder aangehaald, hetgeen van belang is voor de (inter)nationale toekomst van de FPC. Gedurende het jaar gaf Kunsten '92 bij verschillende bijeenkomsten presentaties over de Fair Practice Code.

Op 13 februari 2024 is de [whitepaper 'Arts in health in Nederland'](#) aangeboden aan Christianne Mattijssen, directeur Erfgoed en Kunsten bij het ministerie van OCW, en Barbara Goezinne, directeur generaal Curatieve Zorg bij het ministerie van VWS.

Het bewezen effect van kunst op de algemene gezondheid wordt nog te weinig erkend. In de whitepaper wordt dan ook gepleit voor een nationale agenda *Arts in Health*. Kunsten '92 is betrokken bij Arts in Health in Nederland, een samenwerking van onder meer Leyden Academy en de Rijksuniversiteit Groningen (RuG). In dit kader heeft Kunsten '92 inbreng geleverd voor een [Kamerdebat over mentale gezondheid](#) (in april) en [over ouderenzorg](#) (in oktober).

Ook heeft Astrid Weij tijdens het Preventiecongres 2024 op 4 oktober een pitch gegeven met de titel 'Cultuur en preventie: een kansrijk koppel' over wat de culturele sector kan betekenen voor het werkkterrein van preventie.

Van links naar rechts: Barbara Goezinne, Christianne Mattijssen en Ferdinand Lewis (directeur wetenschap en educatie van Arts in Health, docent aan University College Groningen en medeauteur van de *white paper*).

Foto: Kunsten '92

◀ Van links naar rechts: Kirsten Krans (Program Director Arts in Health Netherlands), Tineke Abma (bijzonder hoogleraar Kunst en Zorg bij Erasmus School of Health Policy & Management), Barbara Goezinne, Christianne Mattijssen en Astrid Weij.

Foto: Kunsten '92

Presentatie door Astrid Weij op het Preventiecongres 2024, in Bunnik.

Foto: Kunsten '92

4 | Bouwcultuur en ruimtelijke ordening

Samen met de FIM (Federatie Instandhouding Monumenten) en FRK (Federatie Ruimtelijke Kwaliteit) stuurde Kunsten '92 een pleidooi aan de Tweede Kamercommissie Ruimtelijke Ordening 'Omgevingskwaliteit – investeren in een beter Nederland'.

Als maatschappelijke organisaties die zich bezighouden met het verleden (FIM), het heden (het Erfgoedplatform van Kunsten '92) en de toekomst (FRK) doen zij daarin suggesties die leiden tot een fijner, mooier, leefbaarder en duurzamer Nederland en onderstrepen zij het grote belang van nationale regie in de ruimtelijke ordening.

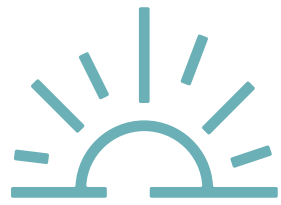

5 | Kunst x Wetenschap x Samenleving

KxWxS is een initiatief van Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen, De Jonge Akademie, Akademie van Kunsten, Regieorgaan SIA, Kunsten '92 en Waag Futurelab.

Deze tijd vol complexe en urgente maatschappelijke uitdagingen vraagt om creativiteit, inlevingsvermogen, nieuwe inzichten en perspectieven. Al deze kwaliteiten komen samen in transdisciplinaire samenwerkingen tussen kunstenaars, wetenschappers en maatschappelijke vertegenwoordigers. Samen leveren zij de ervaring, denk- en maakkracht die nodig is voor de toekomst van Nederland. Bestuurslid Meta Knol vertegenwoordigt Kunsten '92 in KxWxS.

Het programma [Kunst x Wetenschap x Samenleving](#) richt zich op de volgende taken: Verbinding & matchmaking | Vrije ruimte | Methoden & vaardigheden | Kennis

6 | Artikelenreeks KUNSTEN2030

Tussen september 2023 en mei 2024 verscheen een reeks van zes digitale artikelen.

Hierin worden tot de verbeelding sprekende initiatieven verkend die in lijn zijn met KUNSTEN2030. Die artikelen, van de hand van **Edo Dijksterhuis**, zijn gebundeld in een boekje dat de leden voor de zomer van 2024 per post ontvingen.

Communicatie & media

In het afgelopen jaar hebben we ons bereik weer verder kunnen uitbreiden. Via verschillende (social media) kanalen communiceerden we wekelijks over initiatieven van Kunsten '92 en over urgente zaken in de sector en op (cultuur)politiek gebied.

Door de Nieuwsbrieven (40 edities in 2024) en vele LinkedIn en Instagram posts profiteerde een breed publiek – leden en niet-leden – van onze informatievoorziening. Het bereik wordt gemonitord, bijvoorbeeld via openingspercentages van de Nieuwsbrieven (consequent boven 60 %).

Kunsten '92 in de media

In 2024 is Kunsten '92 veelvuldig in de media geïnterviewd, genoemd of geciteerd. Onder meer over onderwerpen die in dit activiteitenoverzicht aan bod komen.

6 januari 2024 *Een Vandaag*

- ➔ Kunst en cultuur niet hoog op agenda in formatie, belangenvereniging roept op toch te investeren: 'Voor iedere Nederlander'

18 januari 2024 *Trouw*

- ➔ 'Subsidieslurper' cultuur levert wél jaarlijks 24 miljard euro op

18 januari 2024 *New Business Radio*

- ➔ Radio interview met Astrid Weij

31 januari 2024 *Volkskrant*

- ➔ Lobbyisten zoeken nieuwe ingangen tijdens de formatie: 'Met de fiets als inzet om klimaatdoelen te halen hoeven we niet aan te komen'

Kunsten '92 in de media

7 februari 2024 *NRC*

- Cultuurkritische partijen zijn gegroeid en de Raad voor Cultuur adviseert grote veranderingen. Moet de cultuursector zich zorgen maken?

27 maart 2024 *NRC*

- Cultuursector wil door toenemend aantal incidenten – zoals tijdens concert Lenny Kuhr – veiligheidsprotocol afdwingen in Den Haag

13 mei 2024 *NRC*

- Cultuursector in spanning over de regeringsformatie: wordt het lomp bezuinigen of pakt het gunstiger uit?

16 mei 2024 *Volkskrant*

- Met fors duurdere boeken en concertkaartjes maakt rechts kabinet cultuur pas echt elitair

16 mei 2024 *Trouw*

- De verhoging van btw op cultuur, boeken en kranten is een 'sluipmoordenaar'

17 mei 2024 *NRC*

- Verdeelde reacties in de cultuursector, vrees voor inkomens en toegankelijkheid

18 mei 2024 *Financieel Dagblad*

- Nederland wordt buitenbeentje met hoog tarief voor cultuur en media

Kunsten '92 in de media

19 mei 2024 NOS

- Hogere btw voor kunst, cultuur en hotels in aantocht, sectoren vrezen klap

22 mei 2024 RTL Nieuws

- Btw op cultuur naar bijna hoogste van Europa: 'Dit gaat pijn doen'

30 mei 2024 Volkskrant

- 'Monsterverbond' van sectoren komt met vereende poging om afschaffing btw-tarief van 9 procent te keren

3 juni 2024 NOS

- Brede coalitie spreekt zich in kranten-advertentie uit tegen btw-verhoging

3 juni 2024 VRT

- "Geen hogere btw, je belast er heel Nederland mee": Nederlandse kranten publiceren advertentie tegen btw-verhoging op cultuur, media en sport

3 juni 2024 Trouw

- Wat betekent de btw-verhoging voor consumenten en culturele sector?

18 juni 2024 NRC

- Cultuur hoort weer bij een minister, en dat kan positief zijn, vindt de sector

2 juli 2024 Trouw

- Botsing tussen gemeenten en het kabinet-Schoof ligt op de loer

Kunsten '92 in de media

3 juli 2024 *Telegraaf*

- Sectoren doen oproep aan kabinet om btw-verhoging te heroverwegen

3 juli 2024 *Het Parool*

- Grote groep organisaties doet opnieuw oproep tegen verhoging btw: 'Je belast er heel Nederland mee'

9 juli 2024 *Trouw*

- Opinie: Stop de kapitaalvernietiging in de culturele sector

15 juli 2024 *Radio 1 WNL Haagse Lobby*

- Met o.a. Anne Breure

5 augustus 2024 *Volkskrant*

- Door steeds nieuwe eisen is het subsidie-systeem voor de kunsten uitgegroeid tot bureaucratisch doolhof

6 september 2024 *Trouw*

- Pieter Omtzigt 'huilend en schreeuwend' aan tafel. Zit de NSC terecht in het nauw?

11 september 2024 *Trouw*

- Kabinet is gewaarschuwd: bewaak de cultuur nu het nog kan

11 september 2024 *NOS*

- Kunstsector vreest kaalslag: 'Alle cultuurinkomsten geraakt door kabinetsplannen'

Kunsten '92 in de media

11 september 2024 *Het Parool*

- Onderzoek kunstsector: voorgenomen cultuurbeleid kabinet-Schoof kan sector 350 miljoen kosten

17 september 2024 *NRC*

- Door btw-verhoging getroffen sectoren presenteren levensgrote 'kassabon voor de samenleving'

23 september 2024 *Trouw*

- Cultuur wacht een tocht door de woestijn, zonder achterliggende visie

4 november 2024 *NOS*

- Bekende schrijvers, sporters en acteurs demonstreren tegen btw-verhoging

4 november 2024 *NRC*

- Een sportles van Arie Boomsma of een debat met Gijs Scholten van Aschat: BN'ers protesteerden in Den Haag tegen btw-plannen

14 november 2024 *AD*

- Btw-verhoging van de baan, minister 'Ijzeren Heinen' door de pomp

16 december 2024 *Volkscrant*

- 'Ridder voor de kunsten' Jan Zoet (1958-2024) was theaterman in hart en nieren

Kunsten '92 in de media

17 december 2024 *NRC*

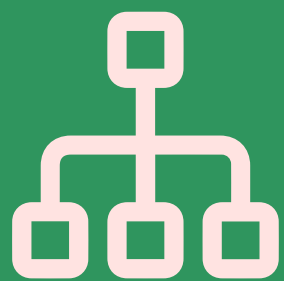
- Jan Zoets enthousiasme voor de podium-sector was even hartverwarmend als aanstekelijk

18 december 2024 *Het Parool*

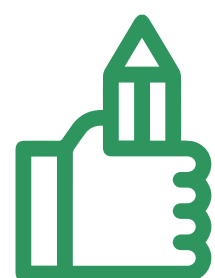
- Theaterdirecteur Jan Zoet (1958-2024) kon als geen ander de cultuursector vertegenwoordigen

2024 NPO Klassiek

- In 2024 was (co)voorzitter Jeroen Bartelse regelmatig vaste ontbijtgast bij *De Ochtend van NPO Klassiek*, over het nieuws van de dag

Kunsten '92

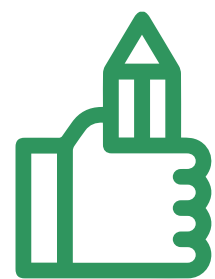
Nieuwe leden per 2024

- Stichting 2Turvenhoog
- Rose Stories (per 2025 Qissa)
- Museumvereniging
- Huizer Museum
- Arts in Health NL
- De Verenigde Podiumkunstenfestivals
- MusicalMakers
- Bureau Vergezicht
- Werken voor Cultuur

Opgezegd per 2024

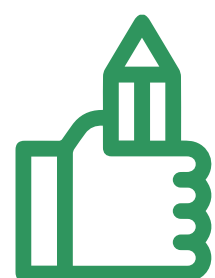
- Holland Short Film Festival
- Archined
- Limburgs Museum
- Mothership
- Sociaal fonds podiumkunsten
- Haagse Kunstkring
- Het Klooster
- Orlando Festival
- Mothership

Per 31 december 2024 telde
Kunsten '92 **442 leden**.

27 juni 2024 Algemene Ledenvergadering | Digitaal

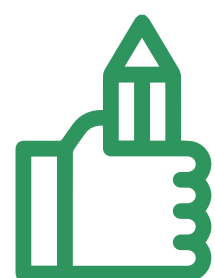
Deze digitale Algemene Ledenvergadering stond in het teken van verenigingszaken. Zo werd de Jaarrekening 2023 vastgesteld en het Activiteitenoverzicht 2023 besproken. Ook gingen de leden akkoord met de voordracht van nieuw bestuurslid **Stephan Alspeer** (hoofd cultuur NPO). We spraken met de leden over de initiatieven waar Kunsten '92 aan werkte, in het licht van de politieke actualiteit van dat moment.

28 november 2024 Algemene Ledenvergadering | Louis Hartlooper Complex Utrecht

De vergadering kende een verenigingsdeel en een inhoudelijk gedeelte. Tijdens het besloten eerste deel werden onder meer verenigingszaken behandeld, zoals het vaststellen van de Begroting 2025 en terugblik 2024/vooruitblik 2025. De leden gingen akkoord met een statutenwijziging. Omdat er geen quorum was, is ter plekke een nieuwe ALV uitgeschreven waarin de statutenwijziging unaniem is aangenomen.

Onder grote dank is afscheid genomen van bestuursleden **Meta Knol, Peter van den Bunder, Farid Benmbarek** en covoorzitter **Anne Breure** (zie ook verderop in dit Bestuursverslag onder Bestuur 2024). Anne werd door mede covoorzitter Jeroen Bartelse en erelid Marianne Versteegh toegesproken.

1 | Leden

65

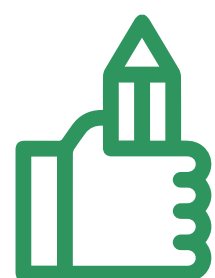
Zij bedankten haar voor de bijna negen jaar dat zij zich als bestuurslid voor Kunsten '92 heeft ingespannen (waarvan 2,5 jaar als covoorzitter) en voor haar beslissende rol bij onder andere de totstandkoming van de Fair Practice Code.

Bij het inhoudelijke gedeelte gingen de leden en netwerkpartners onder leiding van bestuurslid **Rosa Asbreuk** met elkaar in gesprek over hoe de vereniging en sector omgaan met sterk polariserende samenleving en toenemende politieke tegenstellingen. Na bijdragen van (net daarvoor afgetreden) bestuurslid **Meta Knol** en **Ron van Wonderen** (onderzoeker polarisatie bij Verwey-Joncker Instituut) zijn dilemma's, ervaringen en goede voorbeelden uitgewisseld.

Bestuursleden Meta Knol en Valentijn Byvanck en voorzitter Jeroen Bartelse met de opgevouwen enorme btw-kassabon, na afloop van de ALV op 28 november in Utrecht.

Foto: Kunsten '92

Extra digitale 'incheck' met de leden op 9 juli 2024

Na de besluiten van de Raad voor Cultuur en de rijkscultuurfondsen voor de subsidieronde 2025 tot 2028 vond een online gesprek plaats met de leden. Hierin zijn de ingrijpende gevolgen van deze besluiten voor vele van onze leden besproken. In het gesprek gingen we ook in op het subsidiestelsel in zijn algemeenheid en de urgentie van de verbeteringen aan het huidige systeem in het bijzonder.

Kunsten '92 heeft een breed samengesteld bestuur met directeuren en kunstenaars uit verschillende disciplines.

Bestuursleden hebben zitting in het bestuur op persoonlijke titel en zijn onbezoldigd. Bestuursleden zijn behalve bij hun eigen sector ook betrokken bij ontwikkelingen in de gehele culturele en creatieve sector en hebben een goed netwerk binnen de lokale en landelijke politiek. Het **Algemeen Bestuur**, onder leiding van een tweekoppig voorzitterschap, komt vijf keer per jaar bijeen, voert tussentijds overleg en voedt het bureau inhoudelijk. Het is verantwoordelijk voor de koers van de vereniging. Bestuursleden hebben regelmatig zitting in werkgroepen en projecten van Kunsten '92.

Het **Dagelijks Bestuur** vergadert over organisatorische en financiële zaken. In het jaar 2024 hebben vier bestuursleden afscheid genomen en zijn drie nieuwe bestuursleden toegetreden (tijdens de ALV van 28 november 2024). De wervingsprocedure is op basis van een openbare oproep en onder begeleiding van een selectiecommissies uitgevoerd.

Samenstelling Dagelijks Bestuur op 1 januari 2024

- **Anne Breure** - covoorzitter - creatief directeur Theater Utrecht
- **Jeroen Bartelse** - covoorzitter - algemeen directeur TivoliVredenburg
- **Walter Groenen** - penningmeester - directeur CJP

Samenstelling Algemeen Bestuur op 1 januari 2024

Dagelijks Bestuur plus:

- **Rosa Asbreuk** - De Theatertroep | Platform Aanvang | de Spelersfederatie
- **Farid Benmbarek** - Director Straight Shooter Publishing | Top Notch | Noah
- **Peggy Brandon** - kwartiermaker museaal van het Nationaal Slavernijmuseum in oprichting | directeur Mocca, expertise-centrum cultuuronderwijs Amsterdam

2 | Bestuur

69

- **Peter van den Bunder** – belangenbehartiger Kunstenbond
- **Valentijn Byvanck** – directeur Marres, Huis voor Hedendaagse Cultuur
- **Birgit Donker** – directeur Nederlands Fotomuseum Rotterdam
- **Aiman Hassani** – codirecteur WeDoWe en maker
- **Meta Knol** – ontwikkelaar | kunst, wetenschap, maatschappij
- **Joost Oomen** – schrijver, dichter en theatermaker
- **Heleen Rouw** – algemeen directeur Cinekid Festival
- **Jörgen Tjon a Fong** – directeur De Kleine Komodie
- **Jan Geert Vierkant** – directeur Metropole Orkest

Bestuurswisselingen per 28 november 2024 tijdens de Algemene Ledenvergadering

Beëindiging bestuurslidmaatschap

- **Anne Breure** – covoorzitter, creatief directeur Theater Utrecht, na 2 termijnen en 2,5 jaar
- **Meta Knol** – ontwikkelaar | kunst, wetenschap, maatschappij, na 2 termijnen
- **Peter van den Bunder** – belangenbehartiger Kunstenbond, na 2 termijnen
- **Farid Benmbarek** – Director Straight Shooter Publishing | Top Notch | Noah, na 1 termijn

2 | Bestuur

71

Nieuwe bestuursleden

- **Stephan Alspeer** – hoofd Cultuur NPO (aangetreden tijdens de ALV van 27 juni 2024)
- **Henca Maduro** – CEO Epitome Entertainment | New Skool Rules
- **Esther Gottschalk** – directeur Stichting New Music NOW | Nieuw Geneco
- **Christian Pfeiffer** – directeur Huizer Museum

Herbenoemd voor een tweede termijn

- **Rosa Asbreuk** – actrice en theatermaker bij De Theatertroep | Platform Aanvang | de Spelersfederatie
- **Jörgen Tjon a Fong** – directeur De Kleine Komedie

Nevenfuncties en profiel van bestuursleden en het bestuursreglement staan op de site van Kunsten '92.

Henca Maduro
Epitome
Entertainment

**Esther
Gottschalk**
Nieuw Geneco

Christian Pfeiffer
Huizer Museum

Op de post op sociale media direct na de ALV van 28 november ontbreekt Stephan Alspeer, die al tijdens de ALV van 27 juni 2024 was benoemd.

Bestuursvergaderingen

Het **Algemeen Bestuur** van Kunsten '92 vergaderde in 2024 vijfmaal: op 15 februari (via Teams), 9 april (via Teams), 11 juni (hybride: live en via Teams), 12 september (via Teams) en op 5 november (live). Daarnaast hebben door het jaar heen enkele digitale incheckmomenten met het bestuur plaatsgevonden, zonder agenda en verslag. Bijvoorbeeld op 16 mei, naar aanleiding van het verschijnen van het Hoofdlijnenakkoord.

Het **Dagelijks Bestuur** kwam in 2024 bij elkaar op 15 februari, 9 april, 11 juni, 12 september en 5 november. Ook buiten de vergaderingen om vond overleg plaats met diverse bestuursleden, waarbij zij vanuit hun expertise en achtergrond meedenken en zaken agenderen.

Governance

Het bestuur van Kunsten '92 is onbezoldigd en bestuurt conform de principes zoals deze zijn neergelegd in de [Governance Code Cultuur](#). In een aparte paragraaf in dit bestuursverslag staat beschreven op welke wijze Kunsten '92 de principes van de drie Codes (Governance Cultuur; Diversiteit en Inclusie; en Fair Practice) uitdraagt en uitvoert. In 2024 is gesproken met leden vanuit beroeps- en brancheverenigingen over de manier waarop deze verenigingen het best kunnen worden vertegenwoordigd in het bestuur van Kunsten '92. Ook zijn met verschillende belanghebbenden gesprekken gestart om de samenwerking tussen de Taskforce, de Federatie Cultuur en Kunsten '92 verder te stroomlijnen en de gezamenlijke belangenbehartiging en lobby nog krachtiger te maken. In 2025 wordt deze beweging voortgezet en geconcretiseerd.

Externe vertrouwenspersoon

De eind 2023 aangestelde externe vertrouwenspersoon was ook in 2024 beschikbaar voor medewerkers van Kunsten '92. Deze vertrouwenspersoon heeft een Jaarverslag over 2024 opgesteld, waaruit blijkt dat er in 2024 geen meldingen aan de vertrouwenspersoon zijn gedaan. Het bestuur van Kunsten '92 ontvangt het verslag.

Anbi-status

In 2024 is de aanvraagprocedure voor culturele Anbi-status gestart. In 2025 is die toegekend. Voor donateurs van culturele ANBI's geldt een extra giftenaftrek in hun aangifte inkomstenbelasting. Daarmee wordt het voor Kunsten '92 gemakkelijker om extra inkomsten te verwerven, ter vergroting van onze financiële armslag.

Medewerkers in dienst

De werkzaamheden werden uitgevoerd door: een directeur (1 FTE), een zakelijk leider/projectleider (1 FTE), een medewerker beleid (0,8 FTE) en een medewerker erfgoed (0,6 FTE) voor zeven maanden. Deze medewerkers zijn in loondienst. Voor de beloning volgt Kunsten '92 de cao Toneel en Dans. Het functiehuis is in 2023 tegen het licht gehouden en bijgesteld.

Medewerker op zzp-basis

In 2024 werkte op zzp-basis een programmaleider om de Fair Practice Code verder te ontwikkelen en te implementeren. Het ministerie van OCW stelde hiervoor een bedrag beschikbaar aan Kunsten '92, die sinds 2018 'aanjager' is voor het project Fair Practice Code. Voor erfgoed zijn enkele werkzaamheden op zzp-basis uitgevoerd.

Stagiair

Gedurende 2024 zijn drie meewerkstagiaires toegevoegd aan het team, verdeeld over drie perioden.

Pro deo lobby-ondersteuning

Van september 2023 tot juni 2024 verrichtte het public affairs bureau Public Matters pro bono lobby-ondersteunende werkzaamheden voor Kunsten '92. Public Matters heeft als beleid om ieder jaar gedurende een half jaar een pro bono opdracht voor een bepaalde sector aan te nemen. In 2023 koos Public Matters de culturele sector daarvoor; Kunsten '92 is daarop ingesprongen.

Ondersteuning lobby

Ook in 2024 werkte een public affairs professional voor Kunsten '92 ter ondersteuning van de lobby.

Kunsten '92 hecht aan het naleven en in praktijk brengen van de Governance Code Cultuur, de Code Diversiteit en Inclusie en de Fair Practice Code. Deze codes maken onderdeel uit van de dagelijkse praktijk en van de besluitvorming binnen vereniging, bestuur en bureau.

Governance Code Cultuur

De acht principes

Waarde scheppen voor en in de samenleving

- 1 De organisatie realiseert haar maatschappelijke doelstelling door culturele waarde te creëren, over te dragen en/of te bewaren.
Kunsten '92 doet dit onveranderd door dagelijks uitvoering te geven aan de in de missie uitgedragen doelstelling “Kunsten '92 wil met een gezamenlijke stem het maatschappelijke en politieke klimaat voor kunst en cultuur in Nederland verstevigen”. Alle handelingen van bureau en bestuur van Kunsten '92 zijn hierop gericht.

4 | Codes | Governance Code Cultuur

Samenwerken en kennisdelen vormen de basis. In 2024 is gestart met een onderzoek met de vraag: hoe kan het bestuur zowel expertise als representatie bevatten, om op die manier zijn maatschappelijke doelstellingen te realiseren? Dit proces krijgt in 2025 zijn concrete beslag.

- 2** De organisatie past de principes van de Governance Code Cultuur toe en licht toe hoe zij dat heeft gedaan ('pas toe én leg uit'). De organisatie volgt de aanbevelingen op en wijkt daar alleen gemotiveerd van af ('pas toe óf leg uit'). *Kunsten '92 past deze principes toe, met als doel de belangenbehartiging van de gehele sector op transparante en verantwoorde wijze uit te voeren. Bestuursleden zijn onbezoldigd. Met ingang van 2021 heeft Kunsten '92 de governance steeds verder geoptimaliseerd, onder meer op de volgende drie manieren:*
 - a.** *Het in 2023 opgestelde directiereglement en het bestuursreglement, die in 2023 door het Algemeen Bestuur zijn gemaakt en door de leden van Kunsten '92 tijdens de ALV van 28 juni 2023 zijn vastgesteld.*

4 | Codes | Governance Code Cultuur

- b. De in 2022 opgestelde Handreiking werving en selectie bestuursleden, die door de leden tijdens de ALV van 30 juni 2022 is goedgekeurd.*
 - c. Voor de werving van nieuwe bestuursleden is in 2024 (net als in 2022 en 2023), in september 2024 een algemene openbare oproep gedaan en heeft een commissie van bestuursleden de gesprekken gevoerd en de voordrachten voorbereid. Profielschets en aftreedschema van bestuursleden zijn openbaar, op de site van Kunsten '92. In 2024 is besloten tot de reguliere (zelf)evaluatie door het bestuur; deze wordt in 2025 wordt uitgevoerd.*
- 3** Bestuursleden zijn onafhankelijk en handelen integer. Zij zijn alert op belangenverstrengeling, vermijden ongewenste belangenverstrengeling en gaan op een transparante en zorgvuldige wijze om met tegenstrijdige belangen. *Zoals ook beschreven in het bestuursreglement: alle bestuursleden van Kunsten '92 spreken op persoonlijke titel zonder last of ruggespraak.*

4 | Codes | Governance Code Cultuur

Wat betreft belangenverstrengeling wordt zowel in de statuten (artikel 7 punt 6) als in het bestuursreglement (geheel hoofdstuk VI) beschreven op welke wijzen dit wordt voorkomen. De bestuursleden zijn transparant over hun nevenfuncties. De nevenfuncties worden vermeld op de website van Kunsten '92. Bij de werving van bestuursleden wordt gelet op de afwezigheid van conflicterende belangen. Wanneer bestuursleden tijdens hun termijn andere (neven)functies krijgen wordt besproken of deze conflicterend kunnen zijn. In het bestuursreglement (Hoofdstuk VI artikel 7) staat de wijze van besluitvorming beschreven.

- 4** Bestuursleden zijn zich bewust van hun eigen rol en de onderlinge verdeling van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden en handelen daarnaar. *Rol, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van (Dagelijks) Bestuur, voorzitter en penningmeester zijn vastgelegd in het Bestuursreglement. Rol, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de directeur zijn vastgelegd in het Directiereglement. Beide reglementen staan op de Kunsten '92 site.*

4 | Codes | Governance Code Cultuur

Zorgvuldig besturen

- 5** Het bestuur is verantwoordelijk voor de algemene en dagelijkse leiding, het functioneren en de resultaten van de organisatie. *Het bestuur heeft de uitvoering van de dagelijkse leiding neergelegd bij het bureau, aangestuurd door de directeur. Het bestuur inclusief de directeur is verantwoordelijk voor het functioneren en de resultaten van Kunsten '92. Dit betekent dat men stuurt op basis van (al dan niet meetbare) doelstellingen. Jaarlijks wordt een risicoanalyse opgesteld en besproken. Bij de samenstelling van het bestuur is het kritische vermogen van kandidaten een van de criteria. Het Dagelijks Bestuur overlegt regelmatig over het functioneren van de organisatie.*

Voor de beloning van medewerkers volgt Kunsten '92 de cao Toneel en Dans. Het functiehuis is in 2023 tegen het licht gehouden en bijgesteld. Evaluatie van de medewerkers van het bureau vindt jaarlijks plaats en wordt vastgelegd door de directeur. Het functioneren van de directeur wordt geëvalueerd door de voorzitter. In 2023 is een externe vertrouwenspersoon aangesteld.

4 | Codes | Governance Code Cultuur

83

- 6 Het bestuur gaat zorgvuldig en verantwoord om met de mensen en de middelen van de organisatie. *Dit principe is onbetwist. Controle hierop vindt plaats tijdens bestuursvergaderingen en evaluaties van medewerkers; controle op financiële middelen geschiedt door middel van het vier ogen principe en door het administratiekantoor, de penningmeester, het Dagelijks en Algemeen Bestuur en de leden. Met ingang van 2022 is controle van de Jaarrekening door een accountant ingevoerd.*

4 | Codes | Governance Code Cultuur

84

Goed toezicht uitoefenen

- 7 Punt 7 is niet van toepassing voor een organisatie met een bestuur.
- 8 Het bestuur is verantwoordelijk voor zijn samenstelling en waarborgt daarbij deskundigheid, diversiteit en onafhankelijkheid. *Dit principe wordt expliciet uitgevoerd. Bij het aantrekken van nieuwe bestuursleden, waarbij de oproep openbaar wordt gemaakt, worden deze aspecten uitgebreid meegewogen. Er wordt gebruik gemaakt van een matrix met verschillende disciplines, achtergrond en geografische spreiding. Voor de werving van nieuwe bestuursleden wordt een algemene openbare oproep gedaan en wordt een commissie van bestuursleden samengesteld. De Handreiking werving en selectie vormt de leidraad. Zie ook bij principe 3.*

4 | Codes | Diversiteit en Inclusie

Code Diversiteit en Inclusie

Kunsten '92 integreert de Code Diversiteit en Inclusie in haar activiteiten en manier van werken. Diversiteit heeft te maken de verschillen tussen mensen, terwijl inclusie gaat over het omgaan met en het optimaal benutten van deze verschillen, over gedrag en cultuur.

Bij het opzetten van activiteiten en projecten laat Kunsten '92 overwegingen van diversiteit en inclusie bewust meespelen in de vier P's. Voor de aspecten Programma en Publiek betreft dit onderwerpen, betrokkenen (programmeurs, moderators, schrijvers/redactie, sprekers) en indien van toepassing de locatie, en daarmee samenhangend het publiek en de brede toegankelijkheid.

4 | Codes | Diversiteit en Inclusie

86

Ook wat betreft Personeel, Bestuur en samenwerkingsPartners streeft Kunsten '92 naar een goede afspiegeling van de samenleving. Door de verbreding die Kunsten '92 heeft ingezet richting andere domeinen, door het werken in Taskforce verband en ook door KUNSTEN2030 is het netwerk van partners blijvend verbreed. De openbare werving van bestuursleden heeft een positieve invloed gehad op de breedte en verscheidenheid van het bestuur. Dit proces is echter nooit af en biedt voor Kunsten '92 nog veel mogelijkheden voor verbetering. Het heeft dan ook permanente aandacht.

4 | Codes | Fair Practice Code

Fair Practice Code

Kunsten '92 is zelf mede-initiatiefnemer van de Fair Practice Code, die in 2017 door jonge kunstenaars is opgesteld en aangeboden aan toenmalig minister Bussemaker van OCW.

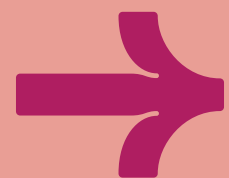
Sinds 2019 is Kunsten '92 verantwoordelijk voor de doorontwikkeling en implementatie van de code in het culturele veld, met financiële ondersteuning door het ministerie van OCW.

Voor de eigen organisatie vormen de vijf waarden van de Fair Practice Code de basis van de dagelijkse praktijk: diversiteit, vertrouwen, duurzaamheid, solidariteit, en transparantie. Denk aan wekelijks overleg, intensieve samenwerking en oog voor elkaar. Het komt terug in de doelstellingen van de activiteiten en onderwerpen waaraan Kunsten '92 werkt.

4 | Codes | Fair Practice Code

Ook in het afgelopen jaar hebben we de DIY workshop met het team gedaan en dat gaf inzicht in waar we staan en waar we aan willen werken rondom Fair Practice. Wat betreft eerlijke betaling volgt Kunsten '92 de cao Toneel en Dans. Het functiehuis is in 2023 tegen het licht gehouden en bijgesteld. De principes voor financiële afspraken met bestuursleden en met anderen buiten de eigen organisatie (bijvoorbeeld vergoedingen voor zzp'ers die deelnemen aan vergaderingen of werksessies) zijn besproken en vastgelegd door het Algemeen Bestuur. In 2023 is een externe vertrouwenspersoon aangesteld.

Colofon

Kunsten '92

Herengracht 62

1015 BP Amsterdam

info@kunsten92.nl

www.kunsten92.nl

foto's Jelmer de Haas, Tanno Witkamp, Carlo van Hout,
Dordrechts Museum, Akademie van Kunsten,
NOS en Kunsten '92

ontwerp OVERHAUS ontwerp en communicatie

© 2025

Kunsten'92